

Позиция на Сдружение „Въздух за здраве“

Инвестициите в новия подвижен състав трябва да бъдат съпътствани от мерки за качество на услугата и инфраструктурата

Във връзка с предстоящото решение на Столичния общински съвет за осигуряване на авансово финансиране за закупуването на 20 нови трамвая, 75 тролейбуса и 50 електробуса, Сдружение „Въздух за здраве“ изразява подкрепата си за обновяването на подвижния състав на обществения транспорт в София.

Инвестицията е стратегически важна за намаляване на емисиите от транспорта и за повишаване привлекателността на обществения транспорт. За да постигне тези цели обаче, тя следва да бъде съпроводена от мерки, които да гарантират дългосрочната ѝ ефективност и да увеличат броя на гражданите, избиращи обществения транспорт вместо личния автомобил.

В тази връзка обръщаме внимание на два ключови проблема, по които Сдружение „Въздух за здраве“ последователно отправя препоръки към Столична община, но по които до момента не се наблюдава съществен напредък.

На първо място – качеството на услугата.

В редица свои становища и препоръки през последните години Сдружение „Въздух за здраве“ последователно подчертава, че привличането на повече пътници не зависи единствено от обновяването на подвижния състав. Нивото на чистота, техническата поддръжка на превозните средства, както и състоянието на спирките и транспортните възли са сред факторите, които пряко влияят върху избора на гражданите дали да използват обществен транспорт.

Именно поради това още в препоръките¹ си за подобряване качеството на въздуха в София предложихме Столична община да въведе **нормативно уреден и публично достъпен стандарт за чистота и поддръжка на превозните средства, спирките и транспортните възли, чието изпълнение да бъде обект на постоянен и прозрачен контрол.**

За съжаление към настоящия момент не се наблюдава съществен напредък. Хигиенното състояние на значителна част от превозните средства остава недопустимо за обществена услуга, а голяма част от спирките продължават да бъдат с лошо поддържана среда, недостатъчна защита от атмосферните условия и видимо амортизирана инфраструктура.

Чистотата на обществения транспорт е въпрос на обществено здраве.

Международните научни данни показват, че редовното почистване на често докосваните повърхности (дръжки, седалки, бутони и валидатори) е една от основните мерки за ограничаване на разпространението на инфекции в обществения транспорт. Именно поради това във водещите европейски градове почистването не се разглежда като второстепенна дейност по поддръжката,

¹ https://air4health.eu/wp-content/uploads/2025/04/recommendations_a4h_25.pdf

а като елемент от политиките за общественото здраве. Това е и една от причините стандартите за почистване да са публични, измерими и подлежат на постоянен контрол.

На второ място – ефективността на публичната инвестиция.

Закупуването на нов подвижен състав следва да бъде съпроводено с инвестиции в пътната и релсовата инфраструктура. В противен случай новите превозни средства ще продължат да се експлоатират върху компрометирани настилки и амортизирани трасета, което ускорява техническото им износване, увеличава разходите за поддръжка и намалява възвръщаемостта на направената публична инвестиция.

Ефективността на всяка инвестиция в обществен транспорт не се измерва само с броя на закупените превозни средства, а с броя на хората, които избират да ги използват. Това зависи в от качеството на услугата, състоянието на инфраструктурата и системната поддръжка.

Убедени сме, че единствено подобен цялостен подход може да доведе до трайно увеличаване на броя на пътниците, намаляване на автомобилния трафик и съответно до по-чист въздух и по-добро здраве за жителите на София. Призоваваме Столична община паралелно с инвестициите в нов подвижен състав да предприеме конкретни действия за въвеждане на публичен стандарт за чистота и поддръжка и за ускорено обновяване на транспортната инфраструктура.

С уважение,

Александър Симидчиев
Председател
Сдружение „Въздух за здраве“

